

У вогкому закутку садка, де ростуть мокрець та незабудки, жив самотній стоножич на ім'я Томас. Жуки, черв'яки, слимаки та інша жива дрібнота в околиці дуже шанували його, бо він мав добре серце, прегарні манери й чарівну ходу. Годі описати словами, як легко й граційно Томас переставляв свої дев'яносто шість ніг. (Чотири ноги він, на жаль, утратив невідомо де). Здалека й зблизька збігалась та дрібнота подивитись, як він відбуває свою славнозвісну ранкову прогулянку між своєю ніркою в землі та молоденькою берізкою. Томас не дріботів, не виступав, не марширував і не плазував. Він ніби котився на оксамитових коліщатках — така плавка, тиха і граційна була його хода.

Одного дня в садку з'явився жук-скарабей, що мав звичку лічити, вираховувати, досліджувати та виміряти. Коли Томас вийшов на свою прогулянку, той скарабей біг за ним аж до берізки й назад до нірки, потім сховався під грибом і на цілих три дні заглибився в надзвичайно складні підрахунки.

На третій день жук подався до Томаса, щоб сказати йому результат.

— Шановний пане стоножичу,— сказав він.— Ви знаєте, що ваша хода славиться серед живої дрібноти?

— Це в мене спадкове,— скромно відповів Томас.— Мій батько був відомий скороход, а мати — директриса комарячої балетної трупи. Моя хода — це просто успадкований хист.

— Помиляєтесь,— відказав скарабей.— Ваша хода, любий мій,— це шедевр розрахунку. Вона тому така гармонійна, що вам бракує чотирьох ніжок.

— Тобто як? — здивувався Томас.

— А ось послухайте.

Це дуже проста річ.

Звичайна стонога спочатку переставляє ніжки від першої до шостої, потім від сьомої до дванадцятої, потім від тринадцятої до вісімнадцятої, потім від дев'ятнадцятої до двадцять четвертої, потім від двадцять п'ятої до тридцятої, потім... Але ви вже зрозуміли, правда?

Томас кивнув головою трохи розгублено, бо він, щиро кажучи, не зрозумів ані слова.

— А останні ніжки, від дев'яносто сьомої до сотої,— провадив далі жук,— ці останні ніжки звичайна стонога тягне, бо чотири не ділиться на шість. І тому набути гарної ходи може тільки та стонога, число ніжок котрої ділиться на шість. Розумієте, правда?

Томас кволо, безтямно кивнув головою.

— Рух ваших ніжок,— нудно вів далі жук,— це шедевр математики. Бо ви спочатку переставляєте ніжки від першої до третьої. Дуже розумно: адже дев'яносто шість ділиться на три. Ви мене розумієте, правда ж?

Томас ледве спромігся кивнути, так спантеличився.

— Таким чином ви переставляєте чотирнадцять разів по три ніжки, далі двічі по шість і нарешті знову чотирнадцять разів по три. Це такий дивний, надзвичайний спосіб, що я негайно мушу повідомити про нього вчених жуків. Бувайте здорові! Скарабей побіг собі, а стоножич Томас лишився з очманілою головою в своїй нірці. Він мурмотів:

— Тричі по чотирнадцять... Ні, чотирнадцять разів по три, шість разів по дві... ні, двічі по шість... чи все— таки шість разів по дві?.. Сердешний стоножич сидів удома й мурмотів числа до полудня, марно намагався

перелічити власні ноги, позбувся апетиту і аж надвечір наважився вийти на свіже повітря.

Та що це, Господи Боже? Ідучи, Томас перевалювався з боку на бік, шкутильгав, спотикався, волочив ніжки і, пройшовши ледве півметра, вже так утомився, що не міг іти далі й насилу заліз у свою нірку. Весь цей час він думав про скарабееві підрахунки, почав лічити свої ніжки й стежити за їхнім рухом, а ходити зовсім розучився.

Звістка про нещастя зі стоножичем із швидкістю вітру розійшлася серед живої дрібноти. Жуки, слимаки та черв'яки приходили втішати його і радити, як вилікуватись. Та ані сік із молочаю, ані пилок із мокрецю, ані чебрець, ані кріп не допомогли Томасові. Його дев'яносто шість ніжок, що на них він досі так граційно ковзав по землі, раптом стали для нього проблемою. Вони переплутувались і зачіпались одна за одну при кожному кроці, і врешті він, зовсім занедужавши, перестав виходити надвір. Лежав сумний у своїй нірці, і всі гадали, що близький його кінець.

Та одного ранку, коли Томас виповз із нірки на сонечко, він побачив між незабудками молоденьку стоніжку, що рухалась майже так само граційно, як він у найкращу свою пору. І в ритмі своєї х ходи прегарно співала:

Три по шість — це вісімнадцять!

Треба довго тренуватись,

Поки виробиш ходу.

П'ять по шість — це буде тридцять,

На траві роса іскриться,

Глянь по квітках як я йду!

При звуках цієї пісеньки серце стоножича аж застрибало в грудях. Стежачи очима за прекрасною стоніжкою, він теж почав вихилатись у ритмі пісні, і несподівано стоножич Томас став легконого ковзати по землі, як у найкращі свої дні. Тільки хода його була тепер іще граційніша, ніж доти. Він просто-таки плив над землею — такі плавні були його рухи. Поплив поруч прекрасної стоніжки, чемно відрекомендувався їй і почав підспівувати:

П'ять по вісім буде сорок,

Ми зуміли дуже скоро

Нашу пісеньку знайти.

Шість по вісім — сорок вісім,

Вдвох ідімо лугом, лісом,

Ми до пари — я і ти!

Дві з половиною години стоножич із стоніжкою кружляли, співаючи, по садку, і вся жива дрібнота в околиці захоплено дивилась на них. Тільки скарабей-математик сердито ворухив рогами, бо тепер Томас переставляв ніжки зовсім не так, а куди складнішим способом. І тому жук попросив стоножича рухатися повільніше, щоб можна було краще спостерігати їхній рух. Але Томас відказав:

— Я не маю часу на математику. Я щойно заручився!

І поплив зі своєю стоніжкою далі, а врешті одружився з нею під червоно-білою парасолькою мухомора.